

Role spotřebitele na inflační scéně

Radomír Jáč, Generali Investments CEE

Letošek bude mít své místo v historii: jak v otázkách geopolitiky, tak co se týče hospodářského vývoje, včetně inflace. Její vysoká míra má nepříznivý dopad na spotřebitele i ekonomiku obecně. Řadě evropských zemí hrozí, že upadnou do přinejmenším přechodné recese. Již v Bibli se píše o střídání „roků tučných a hubených“. Jde o připomínku, že hospodářský cyklus a období, jež v moderní terminologii nazýváme konjunkturou a recesí, jsou jevy známé již tisíce let.

Každá doba má samozřejmě řadu specifík, aktuální situace je eskalována válkou na Ukrajině a děním na poli dodávek a cen energií. Spotřebitel – v Evropě i USA – stál na pomyslném jevišti inflačního dění nejprve v šiku spouštěčů cenových tlaků. Napjatá situace na trhu práce (nízká nezaměstnanost a tlak na růst mezd) tu byla již době předcovidové. V průběhu pandemie vlády reagovaly výraznou fiskální pomocí s cílem tlumit bolest související s uzavírkami v ekonomice. Po uvolnění uzavírek toto vše otevřelo prostor pro růst cen.

Několik uplynulých čtvrtletí je již ve znamení nepříznivého dopadu vysoké inflace na příjmy domácností a jejich spotřebu. Vlády napříč Evropou přicházejí s kroky s cílem domácnosti před cenovým šokem chránit. Z tábora ekonomů opakovaně zaznívá volání po adresnosti takové pomoci. Před inflačními riziky v podobě přílišného růstu mezd a uvolnění fiskální disciplíny ostatně varuje také ČNB.

Jakkoliv si dění na trhu s energiemi zásah ze strany státu vyžaduje, tak je zároveň třeba myslet na to, že ekonomika byla přehřátá již před příchodem covidu. Nelze vyhovět požadavkům, aby byly „neutralizovány“ veškeré dopady vysoké inflace: z pohledu veřejných financí je to nemožné a optikou ekonomiky vlastně i nežádoucí. Nanejvýše bychom spotřebitele vrátili zpět do role tahouna cenových tlaků. Střídání časů lepších a horších nám připomínají již prastaré texty a určité ochlazení ekonomiky, včetně kupní síly domácností, je bohužel scénář, jemuž se nyní Evropa nemůže vyhnout.

